

اسطوره خرد

نقد و تحلیل اندیشه‌های ناصر خسرو

نویسنده :

مرضیه سادات کوچکی خیرآبادی

«۱۳۹۸»

سرشناسه	: کوچکی خیرآبادی، مرضیه سادات، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	: اسطوره خرد: نقد و تحلیل اندیشه‌های ناصر خسرو/ نویسنده مرضیه سادات کوچکی خیرآبادی.
مشخصات نشر	: تربت حیدریه: دانشوران رشید، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۳ × ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۹۹-۳۱-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: نقد و تحلیل اندیشه‌های ناصر خسرو
موضوع	: ناصر خسرو، ۳۹۴ - ۴۸۱ ق. — نقد و تفسیر
موضوع	: شعر فارسی — قرن ۵ق. — تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- 11th century -- History and criticism
رده بندی کنگره	: PIR۴۷۷۵
رده بندی دیویی	: ۸۱۶/۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۰۸۴۶۸

اسطوره خرد

نویسنده: مرضیه سادات کوچکی خیرآبادی

ناشر: دانشوران رشید

تایپ، صفحه آرای و ویراستاری: اسداله خالدار

چاپ و صحافی: ابتکار

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قطع: رقعی

تعداد صفحات: ۱۴۳

قیمت: ۲۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۹۹-۳۱-۸

دانشوران رشید

تربت حیدریه: خیابان کاشانی، کاشانی ۷، پلاک ۵ تلفن: ۵۱-۵۲۲۲۹۹۷۷

مشهد: شهید صادقی ۹، مجتمع مسکونی هور، پلاک ۴، واحد ۲ تلفن: ۵۱-۳۷۲۷۰۴۴۴

همراه: ۰۹۱۵۳۳۱۸۶۱۴ - ۰۹۳۹۳۳۱۸۶۱۴

سرشناسه	کوچکی خیرآبادی، مرضیه سادات، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	اسطوره خرد: نقد و تحلیل اندیشه‌های ناصر خسرو/ نویسنده مرضیه سادات کوچکی خیرآبادی.
مشخصات نشر	تربت حیدریه: دانشوران رشید، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۴۳، ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۹۹۹-۳۱-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
عنوان دیگر	نقد و تحلیل اندیشه‌های ناصر خسرو
موضوع	ناصر خسرو، ۳۹۴ - ۴۸۱ق. -- نقد و تفسیر
موضوع	شعر فارسی -- قرن ۵ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	Persian poetry -- 11th century -- History and criticism
ر، بندی کنگره	PIR۴۷۷۵:
بندی دیویی	۸۱۶/۲۲:
شماره کتابشناسی ملی	۵۷۰۸۴۶۸:

اسطوره خرد

نویسنده: مرضیه سادات کوچکی خیرآبادی

ناشر: دانشوران رشید

تایپ، صفحه آرایی و براهین: اسداله خالدار

چاپ و صحافی: ابتکار

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قطع: رقعی

تعداد صفحات: ۱۴۳

قیمت: ۲۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۹۹-۳۱-۸

تربت حیدریه: خیابان کاشانی، کاشانی ۷، پلاک ۵، تلفن: ۵۲۲۲۹۹۷۷-۵۱

مشهد: شهید صادقی ۹، مجتمع مسکونی هور، پلاک ۴، واحد ۲، تلفن: ۳۷۲۷۰۴۴۴-۵۱

همراه: ۹۱۵۳۳۱۸۶۱۴-۰۹۳۹۳۳۱۸۶۱۴

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۱
مقدمه.....	۳
ناصر خسرو و نقش معاد ران.....	۸
محیط زندگی ناصر خسرو.....	۲۲
نام، زادگاه و جایگاه.....	۲۷
ناصر و دانشهای زمان.....	۳۱
تحول و تغییر:.....	۳۵
روزنه امید.....	۳۹
تحصیلات و دانشها.....	۴۲
آثار.....	۴۴
سبک نثر ناصر خسرو.....	۴۹
سبک اشعار.....	۵۱

۵۴	جانمایه و محتوا در شعر ناصر خسرو.....
۶۱	آزاد زیستی و آزاد اندیشی.....
۶۵	توصیف و جهات آن در شعر ناصر خسرو.....
۷۷	دنیا، نظر ناصر خسرو.....
۸۵	ناصر خسرو و نگرشهای عبادی.....
۸۹	تأثیر قرآن بر احادیث در شعر ناصر خسرو.....
۱۰۱	سیمای پیامبر اکرم (حضرت علی (ع) در اشعار ناصر خسرو.....
۱۱۱	ناصر و خانواده پیامبر.....
۱۱۶	استفاده از فرهنگ و بینش امام رضا (ع) در تبیین.....
۱۲۱	تمثیل و ارسال مثل.....
۱۳۴	هجو در شعر ناصر خسرو.....
۱۴۱	منابع و مأخذ.....

پیش گفتار

در این بخش از سخن بنا دارم به دلیل انتخاب شخصیت ناصر خسرو به عنوان یک کتاب مستقل، به اختصار، به نکاتی اشاره کنم. در تاریخ ادب فارسی، شاعران و نویسندگان زیادی داریم که هر کدام در جای خود و در فضا فکری خاصی که دنبال کرده اند، قابل تأمل و بررسی هستند، صرف نظر از شأن و مقامی و درباری که دیگران از نقره زده و ابزار سفره از طلا ساخته اند و امثال و مرثیان جز برای بررسی سبکی ارزش مطالعه ندارد، شاعران اخلاق و عرفان کم نداریم که هر کدام دنیایی از تفکر، اخلاق انسانی و والایه‌های بشری را پیش رو خواننده خود قرار داده اند، نظیر حکیم سنایی غزنوی، فرید الدین عطار نیشابوری، سعدی شیرازی، لسان الغیب حافظ و مولانا جلال الدین محمد بلخی، که هر کدام از این بزرگان ارزش آن را دارند که یک عمر آثارشان به مطالعه گرفته شد و از اقیانوس اندیشه آنان مرواریدهای گرانبهای انسانیت صید گردد. اما به اعتقاد این جانب فردوسی بزرگ و ناصر خسرو علوی از لونی دیگرند و بارزترین حرکت این دو آن است که ساز مخالف در برابر حکومت های خودکامه رمان زدند و حاضر نشدند به قیمت از دست دادن آزادی خود بر سفره نعمات دنیوی آنان بنشینند. این نوع برخورد، خواننده را بیشتر کنجکاو می کند که:

چرا آرامش خود را بر هم زده اند؟ و چرا از جایگاهی که در دربار برایشان فراهم می شد روی گردان شدند؟ و چرا یک عمر در آوارگی و دربدری و اختفا زیستند؟ و چرا و چرا ...

پاسخ روشن است، در شرایطی انسان‌های ضعیف به تظاهر و ریاکاری پرداخته‌اند و چشم بر واقعیت‌های موجود و ناراحتی‌های شاهان و خلفای جو بسته‌اند و انسان‌های شجاع با همه رنگ‌ها و نیرنگ‌های دربار این گونه شاهان و خلفای عباسی برخورد کرده‌اند و تسلیم آنان نشده‌اند...

خوشبختانه، در برخورد و فردوسی از گروه دوم هستند، فردوسی آرمانش آزادی و سربلندی ایران بر و ناصر خسرو، آرمانی شدیداً اعتقادی و البته مبتنی بر عقلانیت و تفکر است و برای رسیدن به این فضای آرمانی، مصادره اموال، محاکمه غیابی و در نهایت پناه گرفتن در دره یمگان و محرومیت از مواهب فراوان آن روزگار را انتخاب کرد و امروز به عنوان یک چهره مبارز، معتقد و پایبند به اصولی که قبول داشت شناخته شد. آنچه کرد و آنچه گفت و آنچه سرود، صرفاً در خدمت باطنی اعتقادی بود و یکی از بهترین الگوهای مبارزه برای باور و اندیشه، شناخته شد. امید که این تحقیق بتواند مقدمه ای برای تحقیقات بعدی و فتح بابی برای توجه بیشتر به آزاد اندیشان ادبیات فارسی باشد.

«من الله التوفيق و عليه التكلان»